

עזון תורני שכוחי בעזה"ת אילנות של תורה

גליון 689

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילנות, נוהגים לאכול פירות. לעומת זאת בחג השבועות, שבו נדונים על הפירות, מקשטים את בית הכנסת בענפי אילנות. שואל האדמו"ר מסאטמר, שלכאורה המנהג היה צריך להיות הפוך: בשבועות שנידונים על הפירות יאכלו מפירות האילן, ובחמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילנות יקשטו את הבית בענפי אילנות! וביאר את העניין בדרך רמז, שהאילנות הם כנגד ההורים והפירות - כנגד הילדים. בחמשה עשר בשבט דנים על ה"אילנות", ההורים, ואז - הגם שלהורים עצמם אין זכויות משלהם, אבל בזכות שהם מחנכים ומשקיעים ב"פירות" - בילדיהם, זוכים הם לרוב טובה וברכה. אבל בשבועות דנים על ה"פירות" - הילדים עצמם, והם, כסיוע מביאים את ה"אילנות", זוהי זכות האבות שבידם. חמשה עשר בשבט הוא יום מסוגל להתפלל על האתרוג. זה הזמן להתפלל על הילדים שיהיו תלמידי חכמים. זה הזמן לבקש מהקב"ה שנוכה לראות נחת יהודית אמיתית. בדורינו, שהניסיונות בו גדולים, ואנו עומדים בפני קשיים חינוכיים שלא היו מעולם, יש נפילות רבות. אם חלילה יש קושי, יש נפילה, צריך לדעת כלל גדול. כתוב בפסוק "ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים, ובקר וראיתם את כבוד ה'". כשיש ליהודי ערב, כשיש חושך וקושי, צריך לדעת שכשם שה' הוציאנו ממצרים, מבית עבדים, ודאי יכול הוא להוציאנו מצרותינו. אולם, כשיהיה מצב של בוקר, כשתגיע הישועה, כל נשכח שה' הוא שהושיענו. 'ובקר וראיתם את כבוד ה'", נזכור לראות גם בהצלה את כבוד ה'

כפת האהל

כשבני ישראל היו במדבר, הם כמובן היו צריכים אוכל, והקב"ה עשה עמהם נס ופלא והוריד להם מדי יום אוכל מן השמים. כשראו אותו "ויקראו בית ישראל את שמו מן, והוא קָרַע גַד לָבָן וְטָעְמוֹ כְּצִפְיַחַת בְּדָבָשׁ". פירוש המילה "מן" הוא מה. כשבני ישראל ראו את הלחם האלוקי בפעם הראשונה, הם שאלו אחד את השני "מה?" "מה זה?" ולכן הם קראו לו "מן". אין ספק שהדבר צריך עיון. מה ההיגיון לקרוא למשהו "מה?" כל המהות של קריאת השם היא הגדרה של הדבר, למה לקרוא למשהו "מה?"

ה"שפת אמת" כותב בשורות קצרות רעיון גדול מאוד: "פירוש, זה עצמו שלא ידעו מה הוא, הוא הלחם אשר ציווה השם. כי תכלית הידיעה שלא נדע. שכך היה כל תהלוכות בני ישראל במדבר. לכתך אחרי... בארץ לא זרועה..." מה הכוונה "כי תכלית הידיעה שלא נדע". התכלית של הידיעה, היא שנדע שאנחנו לא באמת יודעים ולא באמת מבינים. לדעת משהו זה אומר להכניס אותו אל תוך גבולות השכל האנושי, אולם הקב"ה רוצה שנלמד, שגם הדבר הכי "פשוט" בעולם, כמו לחם לאכול, הוא נס ופלא, וזו בעצם המטרה העיקרית בירידת המן: התורה מלמדת אותנו שהפרנסה היא כלל לא מובנת, בכל פעם שיש לנו לחם לאכול אנחנו צריכים להיות מופתעים ומופעמים מחסד ה' עלינו. בכל פרוסת לחם אנו צריכים להרגיש שזה משהו מופלא וחדש שקיבלנו ברגע זה מן השמים. זה מה שמשה רבינו אומר לעם ישראל - המן הזה, ה"מה" הזה, ההתפעלות הזו, "הוא הלחם אשר ציווה השם לאכול אותו", ולא רק בתקופת שהותם במדבר אלא כל החיים. כל החיים תתפעלו מחדש מהחסד האלוקי.

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

זמני השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
5:55 4:54
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה

לית: 6:29

אָהַל הַהַלְוָה

בט"ו בשבט, שיחול בשבוע הבא, נוהגים לאכול כמה מיני פירות וירקות. ויש לכל אדם ללמוד סדר הברכות. ויש לדעת כי דינים אלה פשוטים הם. וכמה יש להצטער על רוב בני האדם, שאינם בקיאים בסדר הברכות, ונכשלים יום יום בענין זה.

מסופר על הגאון רבי שלמה זלמן אוירבעך זצ"ל, שפעם השתתף בחתונת אחד מתלמידיו, בהיכנסו לאולם, ראה בני ישיבה עומדים בסמוך ל"בר", ואוכלים ושותים להנאתם. העיר להם הגאון זצ"ל בחכמתו הרבה, ואמר להם את הדברים הללו: "כמה אני שמח לראות אתכם שאתם תלמידי חכמים גדולים, שהרי בכל פעם שאני עצמי עומד בסמוך למאכלים המוגשים, אני מסתפק על מה יש לברך בתחילה, ורק לאחר מחשבה אני יכול לברך. ואילו אתם, תיכף אתם ניגשים, מברכים ואוכלים מכל מה שמתחשק לכם. כנראה שאתם באמת בקיאים היטב בהלכה.

כאשר בא אדם לברך על כמה מאכלים הנמצאים לפניו, אין הוא רשאי לברך על מה שירצה לפי איזה סדר שיחפוץ. אלא יש סדר לברכות. וטעם הדבר שיש סדר לברכות הוא מאחת משתי סיבות. הסיבה הראשונה שיש להקדים ברכה מסוימת על פני חברתה, הוא מפני חשיבותה של אותה ברכה. והסיבה השנייה שבגינה יש להקדים ברכה מסוימת על פני חברתה, היא מפני חשיבות המאכל שבאים לברך עליו.

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

"וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים"

לכאורה יש לתמוה, מדוע רק עתה ראו ישראל את "היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים", הלא ניסים גדולים נעשו גם לפני קריעת הים? וביותר, מלשון הפסוק משמע שבגלל שראו את מצרים מת על שפת הים - ראו את היד הגדולה, ואין מובן כיצד הדברים משתייכים!! ענה על כך בעל ה'בן איש חי' באופן נפלא: בגמרא (ברכות נד.) מסופר על מר בריה דרבינא שנעשה לו נס גדול, ולאחר זמן נעשה לו נס נוסף, ובכל פעם שהיה עובר ליד מקום אחד הניסים היה מזכיר לשבח גם את הנס השני. ונראה שכך הוא מנהג העולם וטבע האדם, שכאשר הוא נזכר בנס מופלא שנעשה לו, מיד הוא נזכר גם בדבר דומה שנעשה לו. הוא אשר אירע לעם ישראל בעמדם על שפת הים, שכאשר ראו "את מצרים מת על שפת הים", מיד נזכרו בדבר אחר שאירע על שפת המים, והוא הצלת מושיען של ישראל משה רבינו ע"ה - ע"י בת פרעה, ולכן: "וירא ישראל את היד הגדולה" - ידה של בת פרעה שנתארכה ונהייתה יד גדולה וכך הצילה את מושיעם...

(מתוקים מדבש)

"וימודו בעומר ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו"

כך היו דורשי רשומות מפרשים את הפסוק, שכך היא המידה בענייני פרנסת האדם, שאף שצריך להשתדל למענה, אולם המרבה בהשתדלות יותר מדי, לא מוסיף לעצמו פרנסה גדולה יותר, והממעט לא מחסיר לעצמו כלום, אלא איש לפי אכלו לקטו, כפי שנגזר עליו, מראש השנה ועד ראש השנה. בישיבתו של החפץ חיים בראדין, למד תלמיד אחד שהפליג בשנים ועדיין לא הקים את־ביתו. פעם הזמינו ה"חפץ חיים" ותמה בפניו מדוע אינו נותן ליבו למצוא את זיווגו ולהקים בית בישראל. השיב התלמיד וטען, כי הוא מחפש שידוך כזה, שחותרו יתחייב להחזיקו סמוך על שלחנו לפחות חמש שנים מזמן נישואיו, כדי שלא יצטרך לעסוק במלאכה לפרנסתו, ויוכל ללמוד ללא הפרעה. פנה אליו החפץ חיים ושאלו: "אמור נא לי, כמה שנים אתה משער שיהיו ימי חייך?" תמה הבחור על השאלה, ואמר במבוכה: "הרי דוד המלך אמר בתהילים 'ימי שנתינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה'". החזיר לו החפץ חיים: "וכיצד אפוא תתפרנס מגיל שלשים ועד שמונים, לאחר שתסיים את שנות ה'קעסטי' של חותנך?" החל התלמיד להצטדק ולומר: "הרי אני יהודי מאמין, ויודע שהקב"ה מפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כנים", ומיד הפסיקו החפץ חיים ואמר לו בגערה: "ישמעו אוזניך מה שפיד מדבר! מגיל שלשים ועד שמונים שנה אתה סומך על הקב"ה, ואילו למשך חמש השנים הקרובות אינך סומך עליו...!!"

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"על אף השמחה ביציאת ישראל ממצרים, פרשתנו פותחת בלשון צער: "וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרָעָה אֶת הָעָם". "ויהי" הוא לשון צער (מגילה י:). מי הצטער מיציאת ישראל ממצרים? מספרים חז"ל (שמות רבה, פ"כ), שכאשר פרעה שלח את ישראל מארצו, "אמרו לו גדולי מלכות: מה עשית? כמה עשירים היו בהם? כמה חכמים וכמה בעלי אומניות? באותה שעה התחיל קורא: ווי ווי - וַיְהִי בְשַׁלַּח". וצריך להבין, מה חידשו אותם שרים לפרעה? מאתיים ועשר שנים שועבדו ישראל במצרים, וכי לא ידע פרעה מי היו עבדיו?

נער ניגש למורה שלו ושאל: "כולם אומרים שאני טיפש ולא יוצלח. כיצד אזכה בהערכה?". השיבו המורה: "אני מתנצל בני, אני כרגע עסוק מאוד בבעיה משלי. אין לי פנאי לסייע לך". נו, לא יוצלח אמרנו, לא? הנער כבר פנה לצאת, ואז פנה אליו המורה ואמר: "במחשבה שנייה, אם תעזור לי לפתור את בעייתי, אולי לעזור לך להתמודד עם שלך". הנער לא הבין איך הוא, חסר הערך, יוכל לסייע למורה להתמודד עם בעייתו, אבל כמובן הסכים.

המורה הגיש לו טבעת, ואמר: "לך אל השוק, ונסה למכור את הטבעת. אולם אל תעז למכור אותה בפחות ממטבע זהב!". הנער הלך אל השוק, והחל להציע אותה לסוחרים. הסוחרים התאגדו סביבו, העבירו אותה מיד ליד והתבוננו בה, וכששמעו מה המחיר שהוא דורש עבורה, הם פרצו בצחוק גדול. הנער נבוכ לקול צחוקם של הסוחרים, ואיש זקן אחד התנדב להסביר לו, שאמנם לא יפה שהם צחקו עליו, אבל שידע, שמטבע זהב זה מחיר יקר מדי בשביל הטבעת שהוא מחזיק. הנער כל כך התבייש לחזור למורה ביד ריקה. הנה, שוב הוא נכשל במשימה... לו היה בבעלותו מטבע זהב, היה קונה אותה בעצמו.

הנער שב למורה, הגיש לו את הטבעת, ואמר: "אדוני, אני מצטער. נכשלתי במשימה. לא הצלחתי להטעות אף אחד באשר לערכה של הטבעת". "לך אל הצורף והצע לו אותה למכירה", הורה המורה, "אולם אל תמכור לו אותה בעד שום סכום!". הנער הגיש לצורף את הטבעת, וזה התבונן בה בזוככית מגדלת, שקל אותה ואמר: "היום אוכל לתת עליה רק 58 מטבעות זהב, אבל בעוד שבוע ימים אוכל להציע גם 70 מטבעות זהב!". הנער רץ בהתלהבות למורה לספר לו על דברי הצורף. מהר, כדאי למכור, שמא יתחרט! "אתה מבין?", אמר המורה לנער, "אתה בדיוק כמו הטבעת! אתה אוצר בעל ערך ויחיד במינו, אולם בני אדם אינם יודעים להעריך זאת. רק מומחה יוכל להבחין בערך המיוחד והייחודי!". זה מזכיר את אותו כפרי שצרר את יבולו בשק להובילו אל השוק, ובדרך החל לחשוב: "כמה טוב שיש לי רגליים - להוביל את הסחורה לשוק; כמה טוב שיש לי כתף - לכתף את השק, וידיים לאחוז בו לבל יישמט. אבל הראש למה?". חשב וחשב, ואחר יגיעה לבסוף מצא. וודאי! הראש כדי לחבוש עליו את הכובע המגן מפני השמש הקופחת... ואנחנו מה?

פרשת בשלח, עוסקת ברגע היסטורי. מעולם לא יצא עבד ממצרים (מכילתא דרשב"י ג', ב') מלבד עם ישראל! וזה בהחלט סיפור משמח. ובכל זאת, התורה בוחרת לפתוח בצערו של פרעה על ששילח את ישראל מארצו, כי מסר עצום יש בזה עבורנו. בעם ישראל היו אנשים מוכשרים מאוד - "כמה חכמים וכמה בעלי אומניות" - ובמקום לנצל את יכולותיהם, פרעה העבידם בחומר ובלבנים כפועלי בניין נבערים... איזו אכזבה לגלות אחר זמן כמה קלקלת, בזמן שיכולת להרוויח ולהתפתח... והצעקה של פרעה "ווי ווי", כדאי שתהדהד בקרבנו!

בכל אדם ישנם כישרונות ויכולות, עימם בכוח לשנות את פני העולם כולו. אלא שהוא לא מכיר בערכו, והרי הוא בעיני עצמו כחסר ערך מיוחד, ואף בכלל. והתוצאות? בהתאם.

ה"חזון איש" היה אומר: "כמה עצוב, שהחלטה האם האדם יהיה גדול הדור הבא מסורה בידי בחור בן ארבע-עשרה!". מי קובע את עתידו של האדם, לשבעים שנותיו? הוא עצמו, בהיותו נער בער! האדם מחליט מה הוא צריך ויכול להיות, וזהו. ליעד הזה הוא שועט - מבלי לעצור להתבונן בכוחותיו העצומים, שמא בכוחו להעפיל לפסגות שהוא אפילו לא חולם. אבל ככה זה, "כי לא לאדם דרכו, בשכבר בחר לו הדרך" (רבנו יונה). בנערותו החליט את היעד, ובבגרותו שועט עם עיניים עצומות. אז זכרו מה שאמר הגרא"י שטיינמן זצ"ל: "אדם צריך לדעת: מהו, מה הוא יכול להיות, ומה הוא צריך להיות". וזהו, להתחיל לפעול.

ישראלי לקח אורח מחו"ל לטייל בשוק. משהגיעו לדוכן החמוצים, שאל הישראלי: "מה דעתך על הזיתים שלנו?". עונה האורח: "אלה נקראים זיתים? אצלנו הם גדולים פי שלושה, כמו משמש קטן". בהמשך ראו דוכן של משמשים. שאל הישראלי: "ראית את המשמשים שלנו?". "זה משמש?", החזיר האורח, "אצלנו כל משמש גדול כמו אפרסק". בדוכן התפוזים חזר על עצמו המאורע, כשהתייר טען שאצלם התפוזים גדולים כמו פומלות. לישראלי נמאס כבר להיות מושפל. הוא לקח את החוצניק לדוכן האבטיחים, הצביע עליהם והכריז: "בוא נראה איזו מילה רעה יש לך לומר על האפונה שלנו...".

"וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים"

רבינו האור החיים הקדוש מביא את דברי הגמרא (פסחים קיח) 'אמר לו הקב"ה לשר של הים לפלוט אותן ליבשה אמר לפניו רבש"ע כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה וחוזר ונוטל ממנו... באותה שעה פתחו דגים של ים ואמרו ואמת ה' לעולם'. הקב"ה ציוה לים לפלוט את המצריים לפני שהם מתים, כדי שיעם ישראל יראו בעיניהם איך המצריים מתים. הדגים לא רצו, ובאו בטענה 'כלום יש עבד שהאדון נותן לו מתנה ואחר כך חוזר ומבקש בחזרה', והשיב להם הקב"ה, שהוא יחזיר להם מספר גודל יותר של אנשים רשעים שיטבעו בים במלחמת סיסרא, ואז השתתקו.

עוד מביא האור החיים הק' את המדרש שלאחר שפלט הים את המצריים ומתו על שפת הים, רצה הקדוש ברוך הוא להחזיר אותם לים, והים לא הסכים לקבלם. שואל האור החיים שתי קושיות, מדוע היו הים והדגים צריכים את המצריים ולא רצו לפלוט אותם, ובפרט שכך הוא טבע הבריאה שהים פולט את הנטבעים בתוכו, ומהו ה'מתנה' הגדולה שיש להם בזה, שאמרו כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה...? עוד קשה, אם הים כל כך רצה את הרשעים האלו בתוכו, מדוע אחר כך כאשר הקדוש ברוך הוא ביקש להחזירם, לא הסכים, מתחילה מה היתה מחשבתו? מתרץ האור החיים: **יסוד עצום**, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעסי אל', הים רצה לזכות במצווה רחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ביחסול הסופי שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו', אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

רבינו האור החיים הקדוש מביא את דברי המדרש, שה' עשה תנאי עם הים שהוא יבקע לפני משה, ודרשו רבותינו ז"ל על הפסוק וישב הים לפנות בוקר 'לאיתנו' פירשו 'לתנאו', שהסיבה שהים נבקע לפני משה, הוא מחמת התנאי שה' עשה איתו. האוה"ח מביא את הסיפור בגמרא, על התנא רבי פנחס בן יאיר, שהלך בדרך למצוות פדיון שבויים, והיה צריך לעבור נהר ששמו 'גינאי', וגזר על הנהר שיבקע. הנהר לא רצה, ואמר לו רבי פנחס בן יאיר 'אם לא תיחלק, גוזרני שתתייבש ולא יעברו בך מים לעולם', מיד נבקע הנהר לפניו, ושוב נבקע פעם נוספת עבור השמש שלו. וקשה שתי קושיות, מדוע אכן נבקע הנהר לפני רבי פנחס בן יאיר, הרי אנחנו רואים שבקריעת ים סוף היה צריך הקב"ה לעשות תנאי מיוחד, וזה היה לכאורה תנאי זמני רק למקרה של קריעת ים סוף, ואם כן באיזה כוח גזר רבי פנחס על הנהר שיבקע? ועוד, מה החידוש והפלא בנס של קריעת ים סוף, שהיה לצורך כל ישראל, שעושים עסק שלם מזה, ואומרים כל יום 'שירת הים', והלא רואים שבא אדם אחד שהוא רבי פנחס בן יאיר בקע את הנהר? מתרץ תירוץ נורא, שהתנאי שעשה הקב"ה עם הים, לא היה בשעת קריעת ים סוף, אלא כבר בשעת בריאת העולם, ולא היה תנאי רק עם הים אלא תנאי כללי עם כל הבריאה כולה, **שכל הבריאה תהיה כפופה לחכמי התורה וצדיקי הדורות, ויהיו נתונים תחת שליטתם ויעשו איתם חכמי התורה והצדיקים מה שרוצים**. ולכן הים נבקע לרבי פנחס בן יאיר, ויהושע עצר את הילוך החמה, ואין זה בגדר 'נס', אלא שהוא חלק טבעי מיסודות ותנאי הבריאה. רק בשעת קריעת ים סוף שעדיין לא ניתנה התורה, היו צריכים כוח של נס.

לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

לבריאות ברכה והצלחה
אברהם בן נקדם ניסן הי"ו
וכל משפחתו א.מ.ן

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קריית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:45

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 7:30
מנחה ערבית - 17:00
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:00
"יש קונה עולמו בשעה
אחת"
שימו לב <<<<

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן גיט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) 16:50
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00